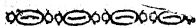

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'

ENG E D E L M É V E L.

Nro 35.

Költ Bétsben, Mind Szent Havának (Októbernek)
30-dik napján 1798-dik Efstendőbenn.

Nevezetes Tudósítások.

A' Rastadti Német Deputátzió Oct. 15-dikére készítette el a' Fr. Követekhez szóló válaszfűzát, melyben ígérte, hogy kész a' Német Birodalom, Kehl és Kaszszel vidékénn, tsak 3 ezer ölnyi meszfzeseségre a' Rajnától készíttetni Erősségeket: de egyfersmind kívánja, hogy Wesel Vára' védelmére, hagygya néki a' Fr. Respublika, Büderich Szigetét ámbár az a' Rajna' bal

N n

felén fekszik is: de oly választ vett, hogy erre a' kívánságra egyenessen a' Fr. Direktórium felelhet.

A' Prufsziai Tudósítások, nagy hadi készülettételekről emlékeznek.

A' Graubündtenick, hajdann Helvétziához tartották magokat, de a' mostani Helvétziai Respublikával nem akarnak egyesülni.

A' Graubündteni Gyűlés, el végezte, hogy az egész Kántonbann közönséges könyörgések tartattassanak; és hogy Néhai Fr. Generállieutenánt Salis Marschlins Úrnak vezérlése alatt, hat ezer Lakosok fegyverkeznének fel a' Tartomány szélei' védelmére, mely ~~Lack förmérségságaibann~~ mind a' Fr. Katonaság áll.

Nápolyba, el érkezett vala már Oct. 6-dikán Ts. K. Generális Mack 14 Ts. K. Tisztekkel egyetemben. — Az új Fr. Követ Lacombe St. Michel Octób. 3-dikán volt első audientzián a' Nápolyi Felségnél.

A' Párisi Direktóriális Újság, tett már némely Jegyzéseket a' Török Udvar' Hadvégzése ellenn: melyek között így kiált fel: *Hová lett az Ottománi okosság?* de ezenn Jegyzések olyanok, a' melyekre elégséges felelet telhetik a' Török Manifestumból.

Konstántzinápoly felé Oct. 16-dikán indult el új Frantzia Követnek Descorches Polgár.

Hogy az Alexandriai Kikötőhelyben, mind el égették az Ánglusok a' Fr. szállító-hajókat: írják már ezt hofzszas elő-adásokban sok Újságok is, és nevezetessen Ts. K. Birodalombéliek is.

Ángliát illető és Angliai Tudósítások.

A' nagy érdemnek méltó meg-esmérése, nem csak Angliában, hanem Külföldön is sokakat buzdított fel, hogy lennének annak a' most egész Euróában, sőt Áfrikában 's Ásiában is fenn forgó nevű Ánglus Tengeri Hérósnak, Nelson Contreadmirálisnak önként való Magasztalóivá, 's annak halhatatlan virtusát még a' késő Maradékhoz is különbkülönféle nyelvekenn, által örökösítő Hómerussaivá, Virgiliussaivá, és Horátziussaivá. Ezeknek száma közzül való, a' Pozsonyi Fő Gimnáziumnak Második Kormányozója T. Bucsánfszky György Úr is, a' ki következő tzmű lantos Versezetbenn éneklé Nelson' ditséreteit: Epinicion. Neptuno Britannico, Post relatam de Gallis die Cal. et IV. ac III. Non. Aug. Anno MDCCXCVIII. Duce Horatio Nelsoné ad Ostia Nili victoriam. A' titulusos levélnek második oldalán ezek a' sorok olvastatnak Horátziusból:

Dux fugit, ustis navibus
Mina us orbi vincula, quae detraxerat
Servis amicus perfidis.

Magának az Epinicionnak, kevéssel
sokat magokbann foglaló sorai ezek:

Nequit, O! nequit

Regnum Caerulei Iouis

Aures blanditūs credere, nec dolus
Libertatis, in alto aequore, dulcium
Laruarum illicio proficit; has vado

Nouit mergere Scaeuola

Nelson, nec Iuuenis cedere Gallici
Fortunae. Vt clypeo Cocles H ratius
Hetruscos stitit in ponte Quiritium

Solus, viribus aemulis

Sic Gallos domui Nelson Horatius

In ponto.

A' Sczevola nevezetet azért ruházzák
a' Poéták Nelsonra, mivel Ez el vesztette
a' jobb karját, Teneriffa Spanyol Sziget'
meg-támadásának alkalmatosságával. Ezen
vesztéségn ~~igen sajnálkozott a' Király,~~
~~miden reg-utólszor látta volna Nelson~~
magánál. De a' nemes szívű Nelson így
felelt a' Felségnek: Nem vesztettem el
F. Uram! még is a' jobb kezemet; sze-
rentsém lévén bé-mutatni Felségednek
Kapitány Berryt.

(Ez az a' Kapitány Berry, a' kit, Admi-
rális Lord S. Vincenthez útasított Tudósítá-
sában is úgy meg-ditsért Nelson, hogy ám-
bár Ő egy ideig, a' feje' meg-sebesedése miatt
nem kormányozhatott: még is semmi hátra-
maradás nem esett: mert azonnal Kapitány
Berry elő állott Kormányozónak. Ezt a' K.
Berryt küldötte vólt el Nelson személy sze-
rént is Lord S. Vincenthez Kádix' eleibe: de a'
mint Candia' meljékénn utazott volna: öfzfze
akadt éppen azzal a' le Genereux nevű Fr.

lineai hajóval, mely, az Alexándria meljéki ütközetből el illantván, Korczira Szigetébe szándékozott. Ettől meg-támadtatván az Anglus hajó, mellyen Berry ült: ámbár nem volt több 50 ágyújánál: még is délelőtt 9 órától fogva mintegy délutáni 4 óráig viaskodott: a' midőn végre el vesztvén minden árbotzfáit, kénytelen volt meg-adni magát, 's Sept. 1-ső napján Korczirához érkezett a' Fr. hajóval. Az Anglus Tisztek, úgymint: Kapitány Berry Edvard; a' Leander Kapitánya Thomson Ur, a' ki meg-sebesedett, és még négy más Tisztek, szabadon bocsáttattak betsületes szavokra, és egy Fr. hajón, mely, Sept. 18-dikán indult el Korczirától, Triesthez érkeztek Octób. 14-dikén.)

Nelson Angliai Báróságra emelte a' Király, 's Prédikátumúl adta Néki a' Nilust, úgymint a' melynek Tengerbe való szakadásánál esett a' diadalmas viadal; és még a' Niluson kívül Burnham Torpe nevű Helyet, mely a' Norfolkí Grófságban fekszik, 's a' hol Prédikátori és Rektori Hivatalt visel a' Nelson' Attya.

A' Nelson' Hajósseregéből el esteknek halála által özvegyen és árván maradott Szerentsétlenek, szép segedelemre tarthatnak számot: mivel a' fel-segélésekre önként öfzsze ajánlott summa, többre ment vala már Oct. 9-dikén 30 ezer font sterlingnél.

A' Septemberi laistroma szerént az Anglus tengeri erőnek, állott vala az, a' legkisebb nemű fegyveres hajókon kívül,

652 valóságos szolgálatot tévő hadi-hajókból, melyek között 143 línei hajók; 22 ötven ágyúsok; 178 Fregátok; és 309 Saluppek voltak.

Irlandiából a' leg újjabb Tudósítások, Octób. 4 dikénn költék, mellyek szerént amaz esmeretes nevű Pártos Vezér Holt, tsupánn húsz Lovas 's 50 gyalog Követőivel szorúlvánn utóljára, a' Wiklowi Kerületben fekvő Oakwood nevű Helységig üződött a' Kir. Katonaságtól, sőt mikor az említett naponn el indult a' Posta Dublinból, oly hír forgott ott Mindeneknek szájokbann, hogy Skirralt Oberster Ofztálya el fogta Holtot. Másutt is a' Kir. Katonaságnak szolgált a' szerentse.

Azzal a' Fr. Hajósseregofztállyal, mely, a' Breszti Kikötőhelyből indult vala ki, mindnyájan hajókra rakodtak a' Parisbann tartózkodott Irlandusok.

Olasz Országi Tudósítások.

Nápolyból Sept. 30-dikánn: — „A' Culloden nevű 74 ágyús Ánglus hajó, a' folyó Hónapnak 18-dik napján érkezett az ide való Kikötőhelybe, Trowbriche' vezérlése alatt. Ezen a' hajón 32 Frantzia Tisztek voltak, kik Alexandria' táján estek fogságba a' tengeri ütközet' alkalmatosságával. Trowbriche meg nem engedte nekik, hogy Nápolynál ki-szállyanak a' szárazra, hanem, minekutánna betsületeket

azon ígéretbe kötötték volna, hogy a' folyó haború alatt nem szolgálnak az Anglusok ellen, egy kisebb hajón Livornóba küldte őket, oly feltétel alatt, hogy másutt ki ne szállanának. De a' roszsz idő miatt tsak ugyan ki kellett nekik az Anzioi Kikötőhelybe szállani, a' honnan Rómának vették útjokat.

Rómából Oct. 7-dikénn: — „Az Anglusok' fogságába esett, és tiszti szavokra el eresztett 32 Frantzia Tisztek ide érkezvén, azt beszéllették, hogy midőn a' Culloden nevű hajó Nápoly alá érkezett, 's egy kevésse távol a' tengeren vasmatskait ki-hányta, az ottan lévő Anglus Követ. Hamilton, 20 tsónakokon ment eleibe, Trowbriche Úrnak tiszteletére. Tomérdek sok Musikusok voltak a' tsónakokon, 's egészsz három óráig musikálták a' kedves Vendéget. Hamilton Követnek a' Hitvesse is eleibe ment gyönyörű hajókonn, mellyek rakva voltak első tekintetű Dá mákkal. Váltak sok más hajók is, a' mellyekről egymást érte az Éllyen (evviva!) kiáltás.

Bonóniából Oct. 9 dikénn: — „Minekutánna Brune Generális, 's Vezére az Olasz Országbann tartózkodó Fr. Ármádiának, el járta volna Bergamo, Mantua, Peschiera, 'smáserősségeket: ide érkezett tegnap estve felé, kit az itten lévő Katonaság igen nagy tisztelettel fogadott. Ma

meg-nézte a' Nemzeti Gárdának, és a' Fr. Lovasságnak fegyverbenn tett gyakorlását. Az utánn mindjárt tovább folytatta útját, de hová? azt nem tudhatjuk. “

Anconából Oct. 6-dikánn: — „ Itt nagyok a' hadi-készületek, mellyek a' Kis Várnak (Citadella) és az úgy nevezett Kaputzínusok erősségének (Forte dei Cappuccini) védelmezésekre vagynak intézve, ha talán ostromlani akarná azokat valamely ellenség.

A' Szárdiniai Király' Pedemontziumi birtokairól: — „ A' Turini Újságnak 10-dik Octóberi Darabja bizonyítja, hogy az utolsó Turini zenebona' okainak, valamint Fr. Generális Menard maga is, a' Fr. Katonákat meg-esmérte: úgy a' Fr. Direktórium is minekutánna vette a' Turini Ministerium Tudósításait: igen helybe hagyta ennek maga alkalmaztatását, ellenbenn a' Turini Fr. Katonaságét hasonló mértékben kárhoztatta, 's egyszersmind a' Fr. Őrizet' Kommendánssát Generális Gollint Párisba idézte, a' Tiszteket, kik első indítói voltak a' zenebonának, Brianzonba vitette hat Hónapi fogságra, az Őrizetet pedig más Katonasággal váltatta fel, 's Menárd Generálisra bízta a' Pedemontziumi földön lévő Fr. Katonaságnak fő-kormányozását. “

(A' Pári'si Tudósítások szerént, Bruné Generális nem hagyta volt helybe Me.

nárd Generálisnak, az említett Turini zenebona' alkalmatosságával való magaviselését; de ugyan azért ki is esett, úgy látszik, a' Direktórium' kedvéből, mely, Generális Menárdhoz, véle való telyes megelégedését bizonyító Írását küldötte.)

Alig állhata Turinbann helyre a' tsendesség: már másutt, még lármásabb történet adta elő magát. A' Fr. Tudósítások, így beszélik a' dolgot: Vogherábann, Sept. 25-dik éjtfzakájánn, egy Frantzia Batalion masírozott által. Egy Katonához ezen Batalionból hozzá tsapott karddal egy Szárdiniai Tiszt: kit ezen tselekedetéért meg-ragadtak azonnal a' Fr. Katonák, 's által adtak a' Törvénytörésnek. De a' Pedemontziumi Őrizet, pártját fogta a' Tisztnek, bé-zárta a' kapukat, 's igyekezett meg-akadályoztatni a' Fr. Katonaság' által-menetelét. Végre mindazáltal a' Kommendáns annyira vitte a' dolgot, hogy fel-nyitódtak a' Város' Kapui: de alig értek ki a' Fr. ák a' Városból, hogy leg ottan utánnok eredtek a' Pedemontánusok, reájok tüzeltek, 's azzal sietve visszafertek a' Városba, újra bé-zárták a' Kapukat, 's agyon vagdaltak és döföltek egy Frantzia Ágyús - Katonát.

Római Republika: Ezen Közönségestársaság, meg-kérte a' Toskánai Nagy-Hertzeget, hogy esmérné meg ötét, valóságos Római Republikának. Ebbéli kérését elő-

mozdította a' Fr. Direktórium is. Még nem tudatik, mitsoda Válaszra határozta magát a' Nagy Hertzeg: hanem annyi bizonyos, hogy Oct. 5-dik napján az eddig való Pápai Követ' háza elől le-vevődött a' Pápai tzi mer.

Pápa Ő Szentsége alkalmas egésségbenn vólt, az Oct. 7-dik napján költ Florentziai Tudósítások szerént. Ő Szentsége Szekretáriussai közzül Spina Urat, a' Florentziai Nuntzius' jelenlétébenn, Lorenzana Kárdinális; Korinthusi Érsekké szentelte fel Sept. 30-dikán.

Frantzia-Országi Tudósítások.

A' Törvényhozó Ifjabbik Tanács, újra egy sürgető írást kapott a' Direktóriumtól, Oct. 3-dikán, a' közönséges kaszfának ügyefogyott állapotján leheto segítés eránt, rendkívülvaló adók által. — Az eddig vólt Mediolánumi Fr. Követet Trouve Polgárt, Fauche Polgár váltotta fel. — A' Breszti Hajóssereg egészfzen kézfzen vagyon a' ki-induláshoz.

A' Direktórium egy Kurírt kapván Konstantzinápolyból a' napokbann, legottan rendkívülvaló gyűlést tartott. A' Törökök' hadvégzését már jól tudja: de még arról nem tudósította czeremóniássann a' Törvényhozó gyűlést.

A' Török Követ is szabadonn vólt még:

de leg-többszörre benn ül a' szállásán, s egy bíres Festővel le-festeti magát.

Generális Joubert, ki a' Rajnán innen lévő Fr. Sereget vezérlette, Párisba hivattatván, ott múlt Oct. 7-dik napjától fogva.

Az úgy nevezett Angliai Sereg' kormányozása, további rendelkezésekig Generális Mou'inra bízott. Most már Irlandiai Sereg is állítódik fel, és annak Vezérévé Generális Kilmaine neveződik.

Olasz Országban 3. Seregeket szándékozik ki-állítani a' Direktórium, egyget, Nápoly ellen, Generális Bernadotte' vezérése alatt; másikat, Ausztria ellen, Generális Jouberté alatt; 3-dikat pedig, Generális Brune vezérése alatt, a' Szardiniai Király' Pedemontziumi birtokainak szemmel tartására.

Generális Jourdan, le-tette a' Törvényhozó-gyűlésbéli Deputátusságot, mivel a' mint Oct. 13-dikán jelentette az említett Gyűlésnek, hasznosabbann szolgálhat — úgymond — a' mostani környülállások szerént, Hazájának a' táborban, mint otthon.

A' Strasburgi és Wormátziai Levelek, mellyek, Octób. 13-dik és 14-dik napján költtek, tele vagynak a' sok marsok leírásával, mellyeket azokonn a' Városokonn által tettek a' különbkülönkéféle Fr.

Seregosztályok, részfzerént Német Országba, részfzerént Helvétziába.

Sok Ifjú Házások panaszlottak a' Törvényhozó-gyűlésnél, hogy ámbár ők feleséges emberek, még is kényszerítődnek fegyverfogásra, s az Ármádiákhoz való indulásra. Panaszszokra nem hajtott a' Törvényhozó-gyűlés. Azon Ofztályaibann a' Respublikának, mellyek, ennekelötte Belgiomot formáltak, sok alsóbb rendű Legények készek voltak el vágni a' bal hüvelykujket, hogy meg-menthessék magokat a' hadi-szolgalattételtől: a' kik ezt nem tselekedték is: azok se' akarják magokat részfzerént reá adni a' katonáskodásra. Némely fő származású Ifjak ellenbenn, engedvén a' körülállásoknak, önként ajánlották magokat a' vitézkedésre, mint p. o. a' Néhai Hertzeg Ursel, és Gróf Arberg' Fiai, kik is ugyan azért, a' Gen. Haupoult vezérlése alatt, a' Rajnai Seregnél lévő Lovas-Vadász Regimentbenn kaptak szolgalatot.

A' Máltai körülállásokról, egy Párisi Újság, következő értelmű Levelet közöl: Itt mássa történt a' Szicizilii estvének; Frantzia vért ontott ezen Város (Valletta) Lakosinak gyilkos fegyvere. Generális Vaubois, vízfíza adta a' Máltaiaknak maga gondolatlanságból a' fegyvereket, mellyet, bölts előre-nézésből el vett töllok Bonaparte. Sept. 4-dikénn ütötte ki ma-

gát a' pártostámadás, melyre, láрма-harangok, és két ágyúknak az Ó-Városból való ki-sütése által adódott jel. Mindenütt le-öldösödtek a' Fr. ák, a' hol kevés számmal voltak. Semmi bizonyost nem lehet tudni Gozzo Szigetéről, a' hol, 350 főből álló Fr. őrizet vagyon, sem az Ó-Városból, a' hol száz ember fekszik. Alig ha mind oda nintsenek. A' Pártosok el foglalták, a' partokon lévő ágyú-tanyákat, egy puska-por-malommal egyetembenn. Sept. 6-dikán közelítettek a' Városhoz is: de az ellenek ki-sütögetett ágyúk által visszaretentődtek. Ezt a' Várost nem ostromolhatják ők: de számos Tzímborássaik vagynak benne. A' gabonánkkal meg-érnénk esztendeig: de nints több száz ökrünknel, 's tsupán esső-vízzel tartjuk magunkat. Általában igen szomorú állapotbann van az őrizet 's a' t.

Mind Párisbann, mind egyéb részeiben is a' Fr. Republikának, oly szoross regulába vagynak most véve az expedáló Szekretáriusok: hogy ki ki közzülök, tartozik napjában, háromszor írni a' nevét alája egy Kerülő-írásnak (Circularénak), hogy meg bizonyíthassa ez által, a' maga ki-rendeltt helyén való jelenlétét. A' dolog' ideje, délelőtti 9 órától fogva, délutánni 4 óráig tart.

Pichegrü, 's a' véle egygyütt Cayenéből az Anglusokhoz által szökött Szám.

kivették, a' Kiköltöztek' laistromába
fródtak bé, 's jószágaik el foglalódtak a'
Nemzet számára.

A' régi Rómaiak példájára, kik a'
Káthagóiak által lett el pusztítottása után
a' Rom. Hajósseregnek, kétszáz hajót készí-
tettek fel magok költségén: 's azokonn
ellenek indulván a' Káthagóiaknak, dia-
dalmaskodtak rajtok, úgy fel-buzdult egy
Direktóriális Kommiszfzárius, a' Közön-
ségestársaságnak Indre-és Loire meljeki Osz-
táljabann, hogy a' maga tsekély értékéhez
képest 50 lívert ajánlott, és tserfát is, az
Ánglia ellen küldendő Hajósseregnek fel-
készítésére. Más magános Személyek is
készségjeket nyilatkoztatták ezen példa'
követésére. — A' Tuloniak, tehetségiek
szerént, ki kevesebb ki több summakat
ajánlottak öfzsze, az Alexándria meljeki
ütközetbenn halva maradtak' Özvegyeik-
nek és Árváiknak fel-segállítására.

Batáviai Tudósítások

A' Fr. Direktórium, eddig való szo-
kása ellen, Rendkívülvaló Követet kül-
dött Hágába, Lombard Polgárnak személ-
lyébenn, ki is Oct. 5-dik napján érkezett
Hágába, a' honnét más nap Párisba in-
dult Schimmelpenning Polgár, ki már en-
nekelötte viselt vala a' Fr. Direktórium
mellett Követséget, Batávia' részéről. Egy
Párisi Újság így adja elő a' Hágai zavaros

környülállásokat: „Három Felekezetek veszekednek ott — úgymond — az elsőségen, t. i. a' Jún. 12-dikénn meg-buktató-dott Anárchisták; a' Republikánusok; és az Orangisták vagy Arausionisták. Az Anárchisták, vakmerő szemteleniséget követnek el. Már az a' hír is volt felölök, hogy a' Batáviai Direktóriumot meg-támadták, 's kettőt meg öltek a' Tagjai közül. Ez ugyan nem volt igaz: de igaz annyi mindég, hogy az Anárchisták vagy Terroristák, igen meg-felelnek neveknek, a' magok szörnyű zabolátlanságjuk által. Ezen Felekezetnek hirtelen lett fel-támadását, az Ánglusoknak Texel ellen erányszott szándékával, meg-akarják némellyek egygyeztetni.

Ámsterdambann sints tsendesebb Világ, mint Hágábann. Egy-annanvaló Level szerént, minden Tisztviselőket, le-raknak ott hivataljokból, alakikre gyanúság vagyon, hogy az előbbeni igazgatáshoz szítanak: pedig már a' Revolútzio' kezdetétől fogva, 700-ra ment vala a' le-rakott Tisztviselők' száma, kiknek nagy része, szegénységben él. Az ily erőszakoskodás meg inkább neveli a' különböző Felekezeteknek egymás ellen való törését.

Az egész Respublika' Lakosai fel-számlálódnak, 's már véghez is ment némely Varosokban ezen fel-izamlálás.

Az Anglusok, számos Halászhajókat kapkodnak el még a' Hollandusoktól mind úntalan.

Béts.

Torna Vármegyének Fő-Ispánnya Gróf Keglevits József Ö Exc. ja meghalozott Tornánn a' múltt Sept. Hónapbann.

A' F. Magyar Cancelláriánál viselt Udvari Szekretáriusságból nyúgodalomra kívánczovánn T. Tököly Úr, helyébe méltóztatott Ö Felsége Udv. Szekretáriussa nevezni T. Taródi Urat, Heves Vármegyének Második Al-Ispánnyát.

A' Magyar Királyi Testőrző Ns Sereg-nél, öt esztendőig Hadnagy ranggal szolgált Szentel Imre Urat méltóztatott Fels. Urunk Kontrollorra nevezni, a' Győri Sótiszttséghez.

Örökös jószágul' nyerték: A' Zombori Camerális Administrátziónál Assessor Gromann Zsigmond Úr, Báts Vármegyébenn fekvő Bodján nevű Helységet. — Ugyan a' nevezett Adminisztrátziónál Assessorságot viselő Lovrentsits Lőrincz Úr, Paracsháza helyett, Krassova Vármegyének Honorits nevű Helységét. — Generálmajor Gróf Gyulay Ignátz Úr, Arad Vármegyébenn fekvő Panad nevű Helységet, az azal határos Sunka nevű pusztaival egygyütt.